

Teater-, dans- och musikfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet nio motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006. Samtliga yrkanden avstyrks.

Ett förslag går ut på att regeringen ska se över möjligheterna att lagstifta mot diskriminering på scenkonstområdet. Utskottet anser att den ordning som tillämpas i Sverige för styrning av kulturområdet fungerar väl och erinrar om att vi redan har generellt tillämpliga lagar som syftar till att motverka diskriminering. Då det gäller ett förslag om att professionell folk- och världsmusik respektive världsdans ska utredas hänvisar utskottet till att regeringen har utpekats etnisk och kulturell mångfald som ett centralt område för den statliga kulturpolitiken och att regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder i syfte att förtydliga det kulturpolitiska ansvaret i dessa avseenden.

När det gäller förslag om långsiktiga bidrag till fria grupper respektive jämställdhet inom musiklivet hänvisar utskottet till pågående beredning inom Regeringskansliet. Vidare anser utskottet att det får ankomma på regeringen att i anslutning till en samlad bedömning av musikpolitikens inriktning och utformning avgöra hur angeläget det är att inrätta nya musikgenrecentrum. Med anledning av ett förslag om att Rikskonserter och länsmusiken ska träffa avtal om samarbete framhåller utskottet att parterna inlett en förändringsprocess som innebär att de kontinuerligt träffas och håller gemensamma rådslag.

Ett motionsförslag syftar till att den numera nedlagda nordiska musikkommittén Nomus kompetens inte ska gå förlorad. Utskottet förutsätter att Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott noga följer resultatet av den strukturreform som nyligen har genomförts inom det nordiska kultursamarbetet.

Slutligen föreslår en motionär att Opera på Skäret i Ljusnarsberg ska uppmärksammas av staten. Utskottet framhåller att staten redan i olika former har uppmärksammat operan. Som exempel kan nämnas att Kulturrådet har lämnat bidrag till operan för dess musikteaterverksamhet.

I betänkandet finns sju reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Icke-diskriminerande scenkonst	5
Långsiktiga bidrag till fria grupper	7
Jämställdhet inom musiklivet	8
Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken	9
Utredning om musikgenrecentrum	11
Utredning om världsmusik och världsdans	12
Nomus kompetens	13
Nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik	14
Opera på Skäret	15
Reservationer	17
1. Icke-diskriminerande scenkonst, punkt 1 (v)	17
2. Långsiktiga bidrag till fria grupper, punkt 2 (v)	17
3. Jämställdhet inom musiklivet, punkt 3 (v)	18
4. Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken, punkt 4 (v)	18
5. Utredning om musikgenrecentrum, punkt 5 (v)	19
6. Utredning om världsmusik och världsdans, punkt 6 (v)	20
7. Nomus kompetens, punkt 7 (v)	20
Särskilda yttranden	22
1. Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken, punkt 4 (s)	22
2. Nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik, punkt 8 (v)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

- 1. Icke-diskriminerande scenkonst**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr240 yrkande 1.
Reservation 1 (v)
- 2. Långsiktiga bidrag till fria grupper**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr240 yrkande 2.
Reservation 2 (v)
- 3. Jämställdhet inom musiklivet**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr250 yrkande 1.
Reservation 3 (v)
- 4. Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr250 yrkande 2.
Reservation 4 (v)
- 5. Utredning om musikgenrecentrum**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr250 yrkande 3.
Reservation 5 (v)
- 6. Utredning om världsmusik och världsdans**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr242 yrkande 5.
Reservation 6 (v)
- 7. Nomus kompetens**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr250 yrkande 5.
Reservation 7 (v)
- 8. Nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr242 yrkande 6.
- 9. Opera på Skäret**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr267.

Stockholm den 27 mars 2007

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Anne Marie Brodén (m), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Anne Ludvigsson (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Göran Montan (m), Anneli Särnblad (s), Leif Pettersson (s), Camilla Lindberg (fp) och Mikael Johansson (mp).

Utskottets överväganden

Icke-diskriminerande scenkonst

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att regeringen ska se över vilka möjligheter som finns att i lag kräva att scenkonstinstitutionerna ska vidta åtgärder mot diskriminering och för inkludering. Utskottet anser att den ordning som tillämpas i Sverige för statens styrning inom kulturområdet har visat sig i huvudsak fungera väl. Norm- och regelstyrningen anger vad riksdag och regering förväntar sig av myndigheter och andra bidragsmottagare.

Jämför reservation 1 (v).

Motionen

I *motion Kr240* av Siv Holma m.fl. (v) framhåller motionärerna att man i England har infört ett system på scenkonstområdet där institutionerna enligt lag ska åta sig att följa en icke-diskriminerande, inkluderande ordning. Institutionerna redovisar varje år de åtgärder som vidtagits på området samt hur kraven på mångfald uppfylls. Om kraven inte uppfylls så utgår inte något bidrag. Enligt motionärerna är detta en intressant form för att uppnå icke-diskriminering och mångfald i alla verksamheter som erhåller statliga anslag inom scenkonstområdet. De föreslår därför att regeringen ska se över vilka möjligheter som finns att i lag kräva att institutionerna ska vidta åtgärder för inkludering och mot diskriminering samt att institutionerna ska redovisa vilka åtgärder de vidtagit. Även möjligheten att införa påföljd bör ingå i översynen (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Den rättsliga grunden för OECD-ländernas budgetsystem varierar starkt mellan länderna. I många länder regleras statens budget årligen i en eller flera lagar. I några fall anges även detaljerade bestämmelser i budgetlagarna. Sett i ett internationellt perspektiv har Sveriges riksdag långtgående befogenheter att ändra och göra tillägg i regeringens budgetförslag.

Sverige skiljer sig från andra länder när det gäller hanteringen av statsbudgeten och styrningen av de verksamheter som den ska täcka. I Sverige regleras nämligen inte statsbudgetens medelstilleddning i form av lag. Här anvisar riksdagen anslag och anger ändamål för anslagen. Till varje anslag kan riksdagen knyta mer eller mindre långtgående anslagsvillkor som reglerar hur medlen får användas. Dessa anslagsvillkor kan ses som ett alterna-

tiv till den lagreglering som är mer allmänt förekommande i andra länder. Riksdagen kan även besluta om riktlinjer för viss statlig verksamhet för en längre tid.

Regeringen styr riket och är ansvarig inför riksdagen. Med den långtgående delegering som vi har i Sverige genomförs den statliga verksamheten i huvudsak av myndigheter som lyder under regeringen. Genom myndigheternas och institutionernas återrapporter kan regeringen följa upp om givna mål och anslagsvillkor har uppnåtts samt hålla riksdagen underrättad om detta.

Formerna för regeringens styrning av myndigheterna bygger på

- nivå på medelstilledelningen,
- reglering i lagar och förordningar,
- mål- och resultatstyrning samt
- villkor som kan förknippas med bidragsgivningen.

Kulturområdet styrs endast i begränsad utsträckning genom lag. Det gäller exempelvis bibliotekslagen, kulturminneslagen och arkivlagen. Däremot finns det inom området ett stort antal förordningar som styr olika verksamheter och anger vissa villkor för bidragsgivningen.

Riksdagen har godkänt nationella kulturpolitiska mål, vilka inkluderar ett jämställdhets- eller delaktighetsmål samt ett mångfaldsmål. Samtliga myndigheter och institutioner inom kulturområdet har dessutom i sina regleringsbrev fått inskrivet att ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv ska integreras i deras verksamhet.

Riksdagen har även fastställt integrationspolitiska mål på en sektorsövergripande nivå. På kulturområdet innebär det att den etniska och kulturella mångfalden inom kulturutbudet ska öka, att andelen utövare med utländsk bakgrund ska öka inom kulturlivet samt att kulturutbudet ska nå fler med utländsk bakgrund. Statens kulturråd har fått i uppdrag att redovisa och analysera måluppfyllelsen på kulturområdet. Rådet ska inkomma med en första redovisning i anslutning till kommande årsredovisning.

Vidare har riksdagen antagit en rad generellt tillämpliga lagar som knyter an till förslaget i den nu aktuella motionen och som syftar till att motverka diskriminering. Det gäller t.ex. lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering och jämställdhetslagen (1991:433).

Sammantaget finner utskottet att den ordning som tillämpas i Sverige för statens styrning inom kulturområdet visat sig i huvudsak fungera väl. Norm- och regelstyrningen anger vad riksdag och regering förväntar sig av myndigheter och andra bidragsmottagare. Det anförda innebär för den skull inte att styrningen inte skulle kunna bli tydligare i vissa avseenden.

Utskottet anser att det är fullt möjligt att med det befintliga styrsystemet och med de intentioner som regeringen uttryckt uppnå det syfte som ligger bakom den nu aktuella motionen, nämligen att scenkonsten inte ska vara diskriminerande. Någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen är inte motiverad.

Slutligen bör nämnas att kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth nyligen besvarat en fråga med innehåll liknande det nu aktuella motionsyrkandet. Hon sa då bl.a. följande.¹

Samordnaren av mångkulturåret 2006 ska enligt sina direktiv senast den 1 juli 2007 lämna förslag på hur den kulturella mångfalden bäst kan främjas inom det offentligfinansierade kulturlivet. Om det finns modeller för uppföljning i andra länder som varit särskilt framgångsrika, är jag naturligtvis intresserad av att i det sammanhanget få information om det.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr240 (v) yrkande 1.

Långsiktiga bidrag till fria grupper

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag som syftar till att Kulturrådet ska få i uppdrag att verka för treåriga bidrag till de fria grupperna. Utskottet understryker att statens budget beslutas för ett år i taget. Kulturrådet har emellertid möjlighet att besluta om bidragsåtaganden för en längre period än ett år med förbehåll för att riksdag och regering kommer att bevilja erforderliga medel för det andra och tredje året i bidragscykeln. Utskottet erinrar även om att Regeringskansliet bereder ett förslag från Kulturrådet om att ett bidragssystem ska inrättas som främjar långsiktighet för de fria grupperna.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I *motion Kr240* begär Vänsterpartiet att Kulturrådet ska få i uppdrag att verka för treåriga bidrag till de fria grupperna. Rådets dialog med kommuner och landsting respektive regioner bör också vara inriktad på långsiktighet. De fria grupperna skulle med längre avtalsperioder kunna ha bättre framförhållning i det konstnärliga arbetet och få bättre förutsättningar att utvecklas, menar motionärerna (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att statens budget beslutas för ett år i taget. Kulturrådet har emellertid möjlighet att besluta om bidragsåtaganden för en längre period än ett år förutsatt att beslutet fattas med förbehåll för att riksdag och regering kommer att bevilja erforderliga medel för det andra och tredje året i bidragscykeln.

¹ Svar på skriftlig fråga 2006/07:545 av Siv Holma.

Vidare kan nämnas att Kulturrådet nyligen sett över villkor och riktlinjer för bidragsgivningen till de fria grupperna. I översynen föreslår rådet att bidragssystemet ska präglas av större flexibilitet som främjar långsiktighet. Bidragen till de fria grupperna bör fördelas i form av treåriga och ettåriga verksamhetsbidrag som bör sökas i särskild ordning och separeras från de enstaka produktionsbidragen. De treåriga verksamhetsbidragen bör dominera i antal och belopp, och de ettåriga bidragen kan fungera som ett steg på vägen, menar rådet. För att garantera långsiktigheten och ge grupperna en rimlig planeringshorisont bör Kulturrådet ges erforderliga bemyndiganden. Översynen har överlämnats till regeringen och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet är inte berett att föregripa regeringens ställningstagande med anledning av Kulturrådets översyn. Motion Kr240 (v) yrkande 2 avstyrks.

Jämställdhet inom musiklivet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om att regeringen ska upprätta en åtgärdsplan för att komma till rätta med den bristande jämställdheten inom musiklivet. Utskottet konstaterar att Orkesterutredningen lagt fram förslag som bl.a. rör jämställdhetsarbetet inom orkesterområdet. Utskottet är inte berett att föregripa regeringens ställningstagande med anledning av utredningsförslagen.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

I *motion Kr250* av Siv Holma m.fl. (v) erinrar motionärerna om att Orkesterutredningen tagit upp frågan om den bristande jämställdheten inom musiklivet. Motionärerna föreslår att regeringen ska upprätta en åtgärdsplan för att komma till rätta med de ojämlika könsmaktsförhållandena inom musiklivet. En sådan plan skulle kunna ingå som en viktig del i en kommande proposition med anledning av Orkesterutredningens betänkande (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

En särskild utredare har i betänkandet *Den professionella orkestermusiken i Sverige* (SOU 2006:34) bedömt att det behövs ökad kunskap, kompetens och styrning då det gäller jämställdhetsarbetet inom orkesterområdet. Så kallad jämställdhetsintegrering eller *gender mainstreaming* skulle kunna vara ett sätt att medvetandegöra orkesterområdet om könsskillnaderna inom området, anser utredaren. Med begreppet jämställdhetsintegrering

menas att jämställdhet integreras som ett perspektiv i ordinarie sakfrågor, i alla led av beslutsprocessen och verksamheten. Utredaren anser att det statliga uppdraget på orkesterområdet bör innehålla villkor om ett tydligt ansvar för jämställdhetsarbete.

Utredningens förslag tillsammans med inkomna remissyttranden bereds inom Kulturdepartementet. Utskottet är inte berett att föregripa regeringens ställningstagande i denna fråga. Motion Kr250 (v) yrkande 1 avstyrks.

Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag som syftar till att Rikskonserter och länsmusikstiftelserna ska träffa avtal om samarbete. Utskottet hänvisar till att Rikskonserter har påbörjat en förändringsprocess som innebär att musikrådslag inrättats med olika delar av musiklivet, bl.a. länsmusikinstitutionerna.

Jämför reservation 4 (v) och särskilt yttrande 1 (s).

Motionen

I *motion Kr250* av Siv Holma m.fl. (v) erinrar motionärerna om att Riksteatern och ett antal länsteatrar slutit avtal om samarbete. Regeringen bör uppmana Rikskonserter och länsmusikstiftelserna att på liknande sätt inleda ett samarbete för att därigenom utvecklas ömsesidigt (yrkande 2).

Bakgrund

Stiftelsen Svenska rikskonserter är en av staten bildad stiftelse som har till uppgift att främja utvecklingen av musiklivet i hela landet genom kompletterande musikproduktion, service till musiklivet och presentation av svensk musik i utlandet.

Riksdagen har fastställt att målen för Rikskonserter är att

- bidra till bredd och variation i musikutbudet i hela landet genom att komplettera regional och lokal musikproduktion och i samarbete med andra intressenter arrangera konsertturnéer samt stödja musikfestivaler och andra större musikevenemang,
- främja utvecklingen av olika musikgenrer genom stöd och service till musiklivets intresseorganisationer,
- verka för att svenskt musikliv berikas genom ökade kontakter med andra länder.

Den regionala musikverksamheten utförs av länsmusikinstitutionerna i de 21 länen och får ekonomiskt stöd dels från staten, dels från huvudmännen, dvs. landstingen och regionförbunden. Länsmusikinstitutionerna har kommit att utvecklas åt olika håll och har därmed olika förutsättningar och

verksamhet. Några av dem har ensembler och orkestrar, medan andra lägger tyngdpunkten i verksamheten på främjande och förmedlande. Tillsammans med landstingen har Kulturrådet tagit fram riktlinjer för det statliga bidraget till regional musikverksamhet som bl.a. innebär att länsmusikinstitutionerna ska samarbeta med Rikskonserter kring produktionsutbud, arrangeringsfrågor och internationellt utbyte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att länsmusikinstitutionerna framförde viss kritik mot Rikskonserter vid en hearing som anordnades av Utbildnings- och kulturdepartementet 2005 om Rikskonserterns roll i musikklivet.

Som ett resultat av hearingen har Rikskonserter analyserat hur den egna verksamheten ska effektiviseras och utvecklas och hur samspelet med olika delar av musikklivet ska bedrivas. I en rapport till regeringen har Rikskonserter redovisat att stiftelsen har påbörjat en förändringsprocess. När det gäller samspelet med företrädare för olika delar av musikklivet har öppenhet och delaktighet varit huvudfrågor för Rikskonserter. Förutom de informella nätverk som funnits under lång tid har stiftelsen inrättat musikrådslag, där frågor beträffande policy, profilering och praktisk planering har behandlats. Rådslagen med bl.a. länsmusikinstitutionerna kommer att genomföras kontinuerligt även i framtiden, uppger stiftelsen.

Här bör även nämnas att regeringen ålagt Rikskonserter att samarbeta med svenskt musikkliv och att redovisa omfattningen och inriktningen på samarbetet med länsmusiken.

Vidare kan utskottet tillägga att den särskilda utredare som sett över de professionella orkestrarnas situation i landet, Orkesterutredningen, anser att länsmusikens framtida roll och funktion behöver tydliggöras och förändras. Utskottet vill inte föregripa de slutsatser som regeringen kommer att dra med anledning av utredningens förslag.

Utskottet konstaterar att de ovan nämnda rådslagen innebär att ett samarbete har påbörjats mellan Rikskonserter och länsmusikinstitutionerna. Därmed synes syftet i den nu aktuella motionen till viss del vara tillgodosatt. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr250 (v) yrkande 2.

Utredning om musikgenrecentrum

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att det får ankomma på regeringen att i anslutning till en samlad bedömning av musikpolitikens inriktning och utformning avgöra hur angeläget det är att kartlägga olika musikgenrer och behovet av att inrätta nya musikgenrecentrum. Ett motionsförslag med detta syfte avstyrks.

Jämför reservation 5 (v).

Motionen

I *motion Kr250* anser Siv Holma m.fl. (v) att vissa musikgenrer gynnas och andra missgynnas. Den klassiska musiken dominerar fortfarande när det gäller samhällsstöd. Mångfalden av musikgenrer är en fantastisk tillgång för musiklivet som helhet och för hela samhället. Alla musikgenrer bör tillåtas att leva och utvecklas, anser motionärerna. De föreslår därför att en utredning ska göras om fler musikgenrecentrum kan inrättas i syfte att stärka den musikaliska mångfalden utan att neddragningar görs av de satsningar som hittills gjorts på vissa genrer (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Det finns redan i dag möjligheter att från statens sida stödja olika musikgenrer inom ramen för den befintliga bidragsgivningen. Kulturrådet har tagit fram riktlinjer för statsbidraget till regional musikverksamhet. Av dessa framgår att länsmusiken har ett särskilt ansvar för vår tids musik inom alla genrer. Vidare bör nämnas att ett av de övergripande målen för Stiftelsen Svenska rikskonserter är att främja utvecklingen av olika musikgenrer genom service till musiklivets intresseorganisationer.

Utskottet anser att det inte är motiverat att riksdagen ska göra ett uttalande av det slag som föreslås i den nu aktuella motionen. Det får i stället ankomma på regeringen att i anslutning till en samlad bedömning av musikpolitikens inriktning och utformning avgöra hur angeläget det är att kartlägga olika musikgenrer och behovet av att inrätta nya musikgenrecentrum.

Därmed avstyrker utskottet motion Kr250 (v) yrkande 3.

Utredning om världsmusik och världsdans

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att låta utreda förutsättningarna för att arbeta professionellt med folk- och världsmusik respektive världsdans. Utskottet framhåller att insatser redan görs inom detta område. Utskottet hänvisar till att regeringen i budgetpropositionen för 2007 har framhållit att etnisk och kulturell mångfald liksom internationalisering av kulturlivet är centrala områden för den statliga kulturpolitiken. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder i syfte att förtydliga det kulturpolitiska ansvaret i dessa avseenden. I ett sådant sammanhang är det tänkbart att även förutsättningarna för folk- och världsmusik och världsdans kan komma att belysas.

Jämför reservation 6 (v).

Motionen

I *motion Kr242* yrkar Siv Holma m.fl. (v) att regeringen ska låta utreda förutsättningarna för professionellt arbete med folk- och världsmusik liksom med världsdans. Utredningen bör enligt motionärerna innefatta en handlingsplan för hur dessa genrer ska få sitt rättmätiga utrymme i de kulturpolitiska satsningarna (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis konstaterar utskottet att begreppen *världsmusik* och *världsdans* är svärfångade och inte absolut självklara. Världsmusik tycks närmast vara ett kommersiellt betingat begrepp som lanserats av skivindustrin. En definition som utskottet funnit i en brittisk musiktidskrift anger att världsmusik är ”local music, not from here” eller ”local music from out there”.² Troligen har begreppet *världsdans* uppkommit i analogi med begreppet världsmusik. Inte heller detta begrepp är entydigt. Det kan sannolikt handla om exempelvis etniska danser såsom ursprunglig flamenco eller kosackdans. Men det kan troligen också avse t.ex. dansproduktioner gjorda i Sverige av utländska koreografer och med influenser från flera olika världsdelar.

Det är i detta sammanhang angeläget att peka på det arbete med världs- och folkmusik som utförs inom ramen för Stiftelsen Svenska rikskonserter verksamhet. Det rör sig bl.a. om konsertturnéer i Sverige med svensk och internationell folk- och världsmusik, men även om inspelningar på cd av utomeuropeisk musik och konserter på Rikskonserterns egen scen i Stock-

² Definitionen har hämtats från tidskriften *fRoots*. Andra definitioner finns i t.ex. Nationalencyklopedin och Wikipedia.

holm för folk- och världsmusik, Stallet. Rikskonserter genomför – som nämnts ovan – rådslag med olika delar av musiklivet, bl.a. med företrädare för folk- och världsmusikområdet.

Då det gäller världsdans har utskottet noterat att Danshögskolan i Stockholm har en studiekurs i ”världsdans eller många kulturers dans”, som vänder sig till både dansare och pedagoger.

Utskottet konstaterar att influenser från andra kulturer och länder är starka och i hög grad påverkar uttrycken i både dans och musik och att detta blir allt vanligare i takt med att internationaliseringen av kulturlivet ökar. Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 framhållit att etnisk och kulturell mångfald liksom internationalisering av kulturlivet är centrala områden för den statliga kulturpolitiken. Regeringen har även uttalat sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder i syfte att förtydliga det kulturpolitiska ansvaret i dessa avseenden. I ett sådant sammanhang är det tänkbart att även förutsättningarna för folk- och världsmusik och för världsdans kan komma att belysas.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr242 (v) yrkande 5.

Nomus kompetens

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att kompetensen hos den nordiska musikkommittén Nomus inte får gå förlorad när det nordiska kultursamarbetet omorganiseras. Utskottet hänvisar till att Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott noga följer resultatet av den genomförda strukturreformen inom rådet och vilka följder den kan få för olika konstområden. Det får förutsättas att utskottet i sitt uppföljningsarbete även orienterar sig om vilka konsekvenserna blivit för de verksamheter som bedrivits av Nomus och om Nomus kompetens kunnat tas till vara.

Jämför reservation 7 (v).

Motionen

I *motion Kr250* av Siv Holma m.fl. (v) erinrar motionärerna om att det nordiska kultursamarbetet ska omorganiseras. Mot den bakgrunden begär de ett tillkännagivande från riksdagen som går ut på att den stora kompetens som finns hos Nomus, den nordiska samlingsorganisationen på musikområdet, inte får gå förlorad (yrkande 5).

Bakgrund

Den numera nedlagda nordiska musikkommittén Nomus hade till uppgift att främja och utveckla kunskapen om det nordiska musiklivet och musik-samarbetet i Norden. Kommitténs verksamhet omfattade det nordiska musik-livets alla delar. Nomus arbete bestod bl.a. i att fördela bidrag till musiklivet i Norden. Det gällde t.ex. kompositionsverksamhet, musikfram-föranden, musikpedagogik, professionell musik och amatörmusik. Nomus administrerade även Nordiska rådets musikpris, en uppgift som har överta-gits av Nordens hus på Färöarna.

Utskottets ställningstagande

De nordiska kulturministrarna har beslutat att införa en ny struktur för det nordiska samarbetet på kulturområdet som ska vara genomförd under 2007. Det betyder att flera av de tidigare samsarbetsorganen och institutio-nera – däribland den nordiska musikkommittén Nomus – har lagts ned. I stället har nya program etablerats, och man har gått från sektorsuppdelning till teman och tvärfackliga insatser.

Avsikten med strukturen är att det nordiska kultursamarbetet ska bli mer flexibelt och att nya arbetsformer ska kunna tillämpas. Tanken är också att det ska bli lättare att möta de utmaningar som kulturlivet i Nor-den står inför i dag, både nationellt och internationellt.

Utskottet har inhämtat att Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott noga och i nära samarbete med Ministerrådet följer resultatet av strukturen och vilka följder den kan få för olika konstområden. Det får förutsättas att utskottet i sitt uppföljningsarbete även orienterar sig om vilka konsekvenserna blivit för de verksamheter som bedrivits av Nomus och om Nomus kompetens kunnat tas till vara.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr250 (v) yrkande 5.

Nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen ska avslå en motion om att en nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik ska inrättas. Förslaget strider mot den pågående strukturella reformeringen av det nordiska kultursamarbetet. Det synes även bygga på en miss-uppfattning.

Jämför särskilt yttrande 2 (v).

Motionen

I *motion Kr242* av Siv Holma m.fl. (v) påtalar motionärerna att det inte finns någon symfoniorkester inom genren folk- och världsmusik. Riksdagen bör därför genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att inom Nordiska ministerrådet väcka förslag om att en nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik ska inrättas (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Som nämnts i det föregående ska en ny struktur för det nordiska samarbetet på kulturområdet vara genomförd under 2007. Den viktigaste förändringen inom det nordiska kultursamarbetet är att de tidigare gemensamma nordiska institutionerna har ersatts med tidsbundna tematiserade program. Avsikten med den nya organisationen är att kultursamarbetet ska bli mer överskådligt, användarvänligt och synligt. Medel satsas numera främst på projekt som löper över något eller några år. Att i det läget satsa på en ny nordisk symfoniorkester skulle strida mot idén med den pågående struktur-reformen.

Därutöver vill utskottet peka på att motionärerna hänvisar till en skrivelse från 13 musikhögskolor i Norden till kulturministrarna. Utskottet, som tagit del av skrivelsen, konstaterar att musikhögskolorna kräver att samhället ska stödja folk- och världsmusik med medel som motsvarar kostnaden för en symfoniorkester inom fem år.³ Förslaget i motionen skiljer sig väsentligt från det som framförts i musikhögskolornas skrivelse och synes därför bygga på en missuppfattning.

Motion Kr242 (v) yrkande 6 bör avslås av riksdagen.

Opera på Skäret

Utskottets förslag i korthet

Ett motionsförslag om att staten ska uppmärksamma Opera på Skäret i Ljusnarsberg avstyrks. Utskottet framhåller att staten redan i olika former har uppmärksammat operan, bl.a. genom att Kulturrådet har bidragit med medel för musikteaterverksamheten.

Motionen

I *motion Kr267* framhåller Johan Pehrson (fp) att Opera på Skäret i Ljusnarsberg i dag är ett kulturellt musikteatercentrum, som genomfört bl.a. en operafestival 2006 med en egen uppsättning av Verdis *Rigoletto*. Detta projekt i Ljusnarsberg har enligt motionären en oerhörd potential när det gäller dels att skapa högklassig kultur för medborgarna, dels också att öka

³ Skrivelse från Sven Ahlbäck, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, till Utbildnings- och kulturdepartementet, inkom 2005-05-02, dnr 2006/3505 D2.

företagsamheten och därmed tillväxten i området. Staten bör uppmärksamma detta initiativ, vilket riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening.

Utskottets ställningstagande

Utan tvekan kan initiativ liknande Opera på Skäret i Ljusnarsberg som drivs av en ideell stiftelse få stor betydelse för en bygd, först och främst i kulturellt hänseende men även som tillväxtfaktor genom att arbetstillfällen skapas och turister dras till verksamheten. Utskottet konstaterar att staten redan i olika former har uppmärksammat operan. Kulturrådet har bidragit med medel för musikteaterverksamheten. Även på andra sätt har staten uppmärksammat operan, inte minst genom Musikhögskolan vid Örebro universitet men även genom länsstyrelsen i Örebro län. Därutöver har EU-medel (mål 3) och medel från Stiftelsen framtidens kultur tillförts verksamheten.

Yrkandet i motionen synes vara tillgodosett. Motion Kr267 (fp) avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Ikke-diskriminerande scenkonst, punkt 1 (v)**

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ikke-diskriminerande scenkonst. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr240 yrkande 1.

Ställningstagande

Scenkonsten ska vara ikke-diskriminerande utifrån kön, klass, sexuell läggning, etnicitet, funktionshinder osv. Mot den bakgrunden är det intressant att göra en jämförelse mellan Sveriges och andra europeiska länders scenkonstpolitik. I England har man antagit en lag som stadgar att institutionerna på ett aktivt sätt ska åta sig att följa en ikke-diskriminerande, inkluderande ordning. Institutionerna redovisar varje år vilka åtgärder som de har vidtagit och hur de har uppfyllt kraven på mångfald. Om dessa krav inte har uppfyllts får institutionerna inte något bidrag.

Jag anser att den engelska modellen är en intressant form för att uppnå ikke-diskriminering och mångfald i alla verksamheter som erhåller statliga anslag inom scenkonstområdet. Regeringen bör därför se över om det är möjligt att i lag ställa krav på institutionerna att vidta åtgärder för inkludering och mot diskriminering samt att de åtgärder som vidtas redovisas. Även möjligheten att införa påföljd bör prövas.

Med hänvisning till det anförda bör riksdagen bifalla motion Kr240 (v) yrkande 1.

2. **Långsiktiga bidrag till fria grupper, punkt 2 (v)**

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om långsiktiga bidrag till fria grupper. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr240 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr242 (v) att det är angeläget att den fria scenkonstens utövare får statsbidrag som avser en längre tid, minst tre år. Därmed skulle de få bättre möjlighet att ägna sig åt den skapande processen och slippa tidsödande arbete med att varje år skriva ansökningar för att få anslag till grundläggande verksamhet. Längre avtalsperioder möjliggör framförhållning i det konstnärliga arbetet och ger därmed bättre förutsättningar för utveckling och kvalitet.

Med hänvisning till det anförda bör riksdagen bifalla motion Kr240 (v) yrkande 2.

3. Jämställdhet inom musiklivet, punkt 3 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om jämställdhet inom musiklivet. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr250 yrkande 1.

Ställningstagande

Vänsterpartiet har i motion Kr250 framhållit att Orkesterutredningen i sitt betänkande Den professionella orkestermusiken i Sverige (SOU 2006:34) tagit upp frågan om den bristande jämställdheten inom musiklivet.

Jag anser i likhet med motionärerna att en åtgärdsplan bör upprättas för att komma till rätta med de rådande ojämlika könsmaktsförhållandena inom musiklivet. En sådan plan bör ingå som en viktig del i en kommande proposition med anledning av Orkesterutredningens betänkande.

Med hänvisning till det anförda bör riksdagen bifalla motion Kr250 (v) yrkande 1.

4. Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken, punkt 4 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr250 yrkande 2.

Ställningstagande

Som framhålls i motion Kr250 (v) förekommer det på en del håll i landet inte något samarbete alls mellan Rikskonserter och länsmusikinstitutionerna.

Jag har uppmärksammat att på teatersidan har Riksteatern och ett antal läns-teatrar slutit avtal om samarbete. Mot den bakgrunden anser jag att Rikskonserter och länsmusikstiftelserna bör uppmanas att på motsvarande sätt söka ett samarbete för ömsesidig utveckling. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion Kr250 (v) yrkande 2.

5. Utredning om musikgenrecentrum, punkt 5 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utredning om musikgenrecentrum. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr250 yrkande 3.

Ställningstagande

Som framhålls i motion Kr250 (v) råder det en obalans i medeltilldelningen som gynnar vissa musikgenrer och i motsvarande grad missgynnar andra. När det gäller samhällsstöd till musik dominerar fortfarande den klassiska musiken.

Jag anser att mångfalden av musikgenrer är en fantastisk tillgång såväl för musiklivet som för hela samhället. Det är viktigt att alla musikgenrer tillåts leva och utvecklas, att nya genrer får växa fram och att de olika genrerna får mötas för ömsesidigt utbyte och ömsesidig inspiration.

Regeringen bör därför låta utreda om fler musikgenrecentrum kan inrättas i syfte att stärka den musikaliska mångfalden och de olika genrernas utveckling utan att neddragningar görs av de satsningar som hittills gjorts på vissa genrer. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion Kr250 yrkande 3.

6. Utredning om världsmusik och världsdans, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utredning om världsmusik och världsdans. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr242 yrkande 5.

Ställningstagande

Världsmusiken har på senare tid vunnit erkännande som en egen genre, men ännu är det långt kvar innan den som fullvärdig genre har tillgång till scener och anslag. Enligt min mening är det nu dags att utreda förutsättningarna för professionellt arbete med folk- och världsmusik liksom med världsdans. En sådan utredning ska lämna förslag till en handlingsplan för hur dessa genrer ska få ta sitt rättmätiga utrymme i de kulturpolitiska satsningarna.

Med hänvisning till det anförda bör riksdagen bifalla motion Kr242 (v) yrkande 5.

7. Nomus kompetens, punkt 7 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Nomus kompetens. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr250 yrkande 5.

Ställningstagande

Som framgår av motion Kr250 (v) har Nordiska ministerrådet beslutat att omorganisera det nordiska kultursamarbetet och att avveckla den nordiska musikkommittén Nomus. Enligt min mening är det nu viktigt att den nordiska kompetensen på musikområdet kan bibehållas och även utvecklas.

Nomus har gett ut en musikkatalog, som uppdaterats årligen, med 2 000 musikadresser från hela Norden och Baltikum. Kommittén har även arrangerat nordiska möten och seminarier på musikområdet, lagt ut kompositionsbeställningar, fördelat nordiskt turnéstöd och anslag till festivaler, konsertevenemang m.m. Det är angeläget att den stora kompetens som Nomus besitter inte går förlorad när det nordiska kultursamarbetet omorganiserar.

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion Kr250 (v) yrkande 5.

Särskilda yttranden

1. Samarbetet mellan Rikskonserter och länsmusiken, punkt 4 (s)

Margareta Israelsson (s), Lars Wegendal (s), Anne Ludvigsson (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Anneli Särnblad (s) och Leif Petersson (s) anför:

För oss socialdemokrater är det av största vikt att ett rikt kulturliv finns i hela landet. Om många människor tar del av och utövar kultur utvecklar detta demokratin och ökar människors delaktighet i samhället. Därför är det viktigt att alla ges möjligheter att både själva musicera och ta del av musiklivet samt hela kulturområdet i stort. Vi förespråkar en musikpolitik där Rikskonserters och länsmusikinstitutionernas roll har stor betydelse och ges goda och långsiktiga villkor. Möjligheten att planera långsiktigt är av väsentlig betydelse för att institutionerna ska kunna erbjuda ett brett produktionsutbud och ge bra villkor åt arrangörerna. Det är därför viktigt att staten ger tydliga besked och står fast vid ingångna avtal. Vi avvaktar regeringens proposition med anledning av Orkesterutredningens betänkande och ser fram emot den viktiga diskussion som kommer att behöva föras med anledning av utredningens förslag.

2. Nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik, punkt 8 (v)

Siv Holma (v) anför:

Jag vill påminna om att 13 musikhögskolor i skrivelser till kulturministrarna i Norden har krävt att samhället ska stödja folk- och världsmusik med medel som motsvarar kostnaden för en symfoniorkester. Av motion Kr242 (v) framgår att Vänsterpartiet starkt poängterar världsmusikens och världsdansens roll i kulturpolitiken.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Kr240 av Siv Holma m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheterna att lagstifta om krav på åtgärder för inkludering och mot diskriminering, redovisning av de åtgärder institutionen vidtagit samt möjlig påföljd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Kulturrådet i uppdrag att verka för treåriga avtalsperioder i sin egen bidragsgivning men också i sin dialog med kommuner och landsting/regioner.

2006/07:Kr242 av Siv Holma m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning om förutsättningarna för professionellt arbete med folk- och världsmusik liksom med världsdans och att utredningen ska innefatta en handlingsplan för hur dessa genrer ska få ta sitt rättmätiga utrymme i de kulturpolitiska satsningarna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom Nordiska ministerrådet bör lyfta fram förslaget om en nordisk symfoniorkester för folk- och världsmusik.

2006/07:Kr250 av Siv Holma m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en åtgärdsplan för att komma till rätta med de ojämlika könsmaktsförhållandena inom musiklivet bör ingå som en viktig del i regeringens proposition med anledning av Orkesterutredningens betänkande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Rikskonserten och länsmusikstiftelserna bör uppmanas att söka ett samarbete för ömsesidig utveckling, i stil med de avtal som finns på teatersidan mellan Riksteatern och ett antal länsteatrar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det bör utredas hur man kan inrätta fler musikgenrecentrum i syfte att stärka den musikaliska mångfalden och de

olika genrernas utveckling och detta utan att man i motsvarande mån behöver dra ned på de satsningar som hittills gjorts på vissa genrer.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den stora kompetens som Nomus, det nordiska organet för samarbete inom musiklivet, under åren samlat på sig inte får gå förlorad i omorganiseringen av det nordiska kultursamarbetet.

2006/07:Kr267 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Opera på Skäret i Ljusnarsberg.